

**vi på
SÖS**

NR 2
2018

ETT MAGASIN FÖR SÖS
MEDARBETARE OCH PATIENTER

*I virtual
reality-världarna
glömmer barn smärta*

KONST &

UTMANAR NORMER

KULTUR

GER KRAFT OCH ANDRUM

I VÅRDEN

UNDERLÄTTAR TILLFRISKNANDET

Patienterna vill berätta sin historia
Vi förbättrar vårdupplevelser med tjänstedesign

MUSIKTERAPI FÖR NEO-BARN • JÄMSTÄLLDHETSPRISET TILL AMEL-MOTTAGNINGEN • ROMANDEBUTANT PÅ SÖS

VI PÅ SÖS NR 2 2018

TEMA KONST OCH KULTUR I VÅRDEN

8 "LITTERATUREN RÖR VID OSS, DEN HJÄLPER OSS ATT FÖRSTÅ OSS SJÄLVA"

Empatin är livsviktig för oss som arbetar i vården, säger Astrid Seeberger som sedan snart 20 år driver Pedagogiskt forum, en mötesplats mellan konst och vetenskap som ger vårdens medarbetare inspiration, kraft och andrum.

10 FRÅN KORALLREV TILL IDAS SOMMARVISA

Musikterapi och virtual reality-världar ger barn och unga kulturupplevelser för sinnen, kropp och själ. En paus från sin fysiska kropp, en puff i rätt riktning.

14 BILDREPORTAGE KONSTEN OCH FÄRGVAL

När de nya sjukhusbyggnaderna utformas är konstnärliga gestaltningar en viktig del av helheten. Konsten ska tala till individen, vara något att söka sig emot, erbjuda en stunds reflektion eller distraktion. Dess värde i sjukhusmiljön verkar på flera plan.

18 NÄR ÄR DET MIN TUR?

Genom öppna frågor, fritt berättande och ansatsen att inte värdera det de ser, hör och upplever undersöker Sös Innovations tjänstedesignenhet patienters och medarbetares behov och upplevelser av vården. Nu har de riktat blickarna mot Sös akutmottagning och kvinnosjukvård/förlossning.

23 FLORIST PÅ SJUKHUS

Möt Emelie Rosén som arbetar i blomsteraffären i Södersjukhusets entréhall.

ALLTID I VI PÅ SÖS

- 3 MIKAEL RUNSIÖ HAR ORDET
- 4 SÖS-SPANAT
- 8 KULTUR & LIVSSTIL
- 9 PERSONPORTRÄTT

- 13 SNABBGUIDE
- 14 BILDREPORTAGE
- 18 TEMAREPORTAGE
- 26 MEST FÖR MEDARBETARE

FÖLJ OSS!

- facebook.com/sodersjukhuset
- www.instagram.com/sodersjukhuset_ab
- twitter.com/sodersjukhuset
- www.linkedin.com/company/sodersjukhuset

Vi gör skillnad varje dag

LITE MER ÄN ETT ÅR HAR GÅTT sedan jag började som vd för Södersjukhuset. Det har varit ett intensivt, omvälvande, spännande och i många delar utmanande år. Att arbeta inom hälso- och sjukvården är nog det mest utvecklande jobb man kan ha idag. Hela hälso- och sjukvården är på väg att omdanas med hjälp av ny teknik som också kräver andra arbetssätt. Patienterna driver utvecklingen på ett helt nytt sätt än tidigare och kartan för hur vården bedrivs ritas om.

SAMTIDIGT INNEBÄR VARDAGEN för alla vårdens medarbetare stora utmaningar i form av en åldrande befolkning och fler invånare som kräver mer vård och en infrastruktur som inte i alla delar stödjer vårdarbetet. Visst finns det dagar när arbetet känns mer stressande än givande men i grunden finns en stolthet och glädje över att kunna påverka människors liv och hälsa.

I DET HÄR NUMRET BERÄTTAR vi om hur vår omgivning kan påverka oss positivt och underlätta tillfrisknandet. Ni kan bland annat läsa om hur VR-teknik får barn att glömma sin smärta och hur musikterapi för neobarn och föräldrar kan bidra till en lugnare tillvaro och bättre samspel. Vi får också ta del av olika tekniksatsningar som själv-incheckningsterminaler, och hur vi med innovation kan få till bättre processer och produkter i vården.

MEN KULTUR I VÅRDEN handlar också om våra värderingar och normer, har vi förutfattade meningar som påverkar oss i mötet med patienten? Genom att hela tiden stå fast i vår värdegrund och basera våra beslut på våra värderingar så hamnar vi rätt. Det är min övertygelse och det jag strävar efter varje dag.

MIKAEL RUNSIÖ, VD

22

*Nedbräutbara
produkter*
– snart i vården
med stöd av Sö
Innovation

24

NORMERNA
STYR VAD VI GÖR,
EFFEKTERNA AV
VÅRA TANKAR.
SIDAN 18–21

Surfa in på sodersjukhuset.se med mobilen!

DEN 22 AUGUSTI lanserades Sös nya externa webb. Sajten är utvecklad utifrån principen Mobile First eftersom majoriteten av användarna som surfar in på sodersjukhuset.se idag gör det från sin mobil.

Designen är responsiv, vilket innebär att layouten anpassas till användarens skärm oavsett om det är en mobil, läsplatta eller dator.

Det är i första hand en funktionswebb och huvudsyftet är att ge användaren service och svar på frågor inför besöket på sjukhuset, hur det går till och vad som händer efteråt. Struktur, innehåll och design på den nya webben bygger på resultaten av användartester och webbenkäter som visade att användarna främst vill ha praktisk information, en enkel kartfunktion som hjälper dem att hitta till mottagningen och kontaktuppgifter.

Förutom praktisk information som huvudmålgruppen efterfrågar finns sidor för jobbsökande, studenter och forskare. Det finns också sidor för press med alla nyheter samt information om hur sjukhuset är organiserat.

Under vintern införs bättre länkning till e-tjänsterna i 1177 Vårdguiden och en utveckling av innehållet från Sachsskas Björnwebben.

KRÖNIKAN

Spänningen och jublet då vinstlotten ropas ut

Sös konstförening lockar
medarbetare från
hela sjukhuset

FÖR TIO ÅR SEDAN ställde valberedningen frågan om jag kunde tänka mig att bli invald i Sös konstförenings styrelse. Efter övertalning ställde jag upp och det har jag aldrig ångrat. De senaste åren har jag varit föreningens ordförande.

Konstföreningen bildades i juni 1992 med syfte att väcka konstintresse hos sjukhusets medarbetare. Och visst finns det ett sug efter konst. Idag är vi en av de större konstföreningarna i Stockholm med cirka 600 medlemmar. Medlemsavgiften på 45kr/månad dras från lönen och används för att köpa in konst till det årliga konstlotteriet.

GENOM ÅREN HAR föreningen skapat goda kontakter med många duktiga gallerister. Konst från såväl etablerade konstnärer som från ett antal stigande stjärnor på konstscenen köps in av föreningen. Måleri, grafik, skulpturer, glas, smycken och andra tekniker väljs ut och kriteriet är att välja med hjärtat. I nästa omgång röstar vi med handuppräkning och majoriteten vinner.

Varje år, en vecka före utlottningen, hålls en populär vernissage där de cirka 85–90 konstverken presenteras. Styrelsen säljer smörgås- och dryckesbiljetter inför årsmötet, delar ut konstförteckningar, svarar på frågor och känner av hur årets konst tas emot.

SÅ KOMMER ÄNTLIGEN årets höjdpunkt – årsmötet – med en lång ringlande kö utanför Sös personalmatsal Rackarbacken. På givn signal öppnas dörren och medlemmarna väller in. Det är dagen på året då flest förväntansfulla Sös:are träffas på en och samma gång. Först hålls ett regelrätt årsmöte och därefter börjar det alla väntat på, konstitutlottningen!

Spänningen och jublet då vinstlotten ropas ut. En i taget går vinnarna fram och väljer ut sin vinst. Till slut är kvällen till ända. Glada och med en viss känsla av tomhet samlas styrelsen för ett konstituerande möte.

KRISTINA EMANUELSSON

Ordförande i Sös konstförening och enhetsledare på avdelning 24, verksamhetsområde Ortopedi

TEMAFRÅGAN / VAD GÖR DU FÖR ATT HÅLLA DIG FRISK UNDER VINTERHALVÅRET?

EVA STRÅÅT, CHEF FÖR VERKSAMHETSOMRÅDE KARDIOLOGI PÅ SÖS.

– Jag försöker motionera. Löpträna, åka skidor och långfärdsskridskor. Och se till att få sömn, säger Eva Strååt.

ALFRED SKOGLUND, BESÖKARE.

– Inget speciellt. Jag tränar på gym, försöker äta bra och hålla mig från skräpmat, säger Alfred Skoglund.

CHRISTINA JOHANSSON, RÖDA KORSET-VÄRD PÅ SÖS.

– Jag lever som vanligt. Spelar boule, passar barnbarn och går promenader – gärna runt Vinterviken eller Djurgården, säger Christina Johansson.

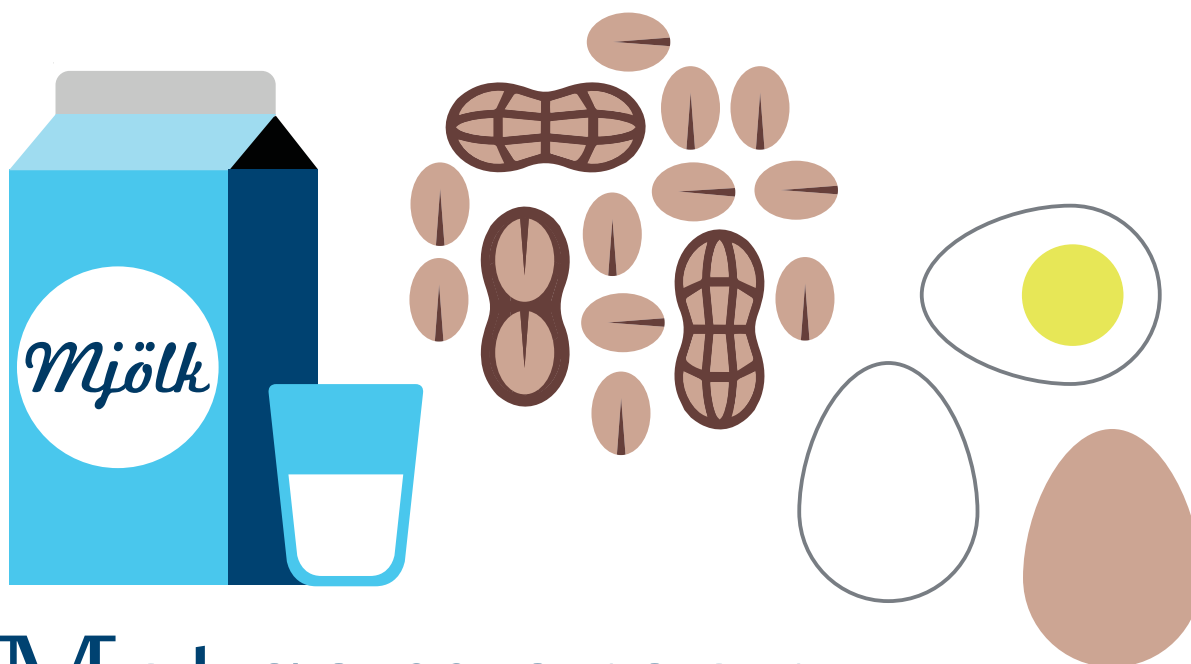

ILLUSTRATION: JOHNNY DYANDER

Mat som oroar

Matallergier ökar i Sverige och resten av västvärlden och cirka åtta procent av alla barn beräknas vara allergiska. Sachsska barn- och ungdomssjukhuset på Sös startar nu ett kunskapscentrum med fokus att öka sjukvårdens kunskaper kring matallergi.

UNGEFÄR 600 BARN OCH UNGA söker årligen till allergimottagningen på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset för olika typer av allergiska reaktioner. Att vara allergisk innebär att ha en benägenhet att producera allergiantikroppar mot vanligt förekommande proteiner i vår miljö och att reagera med typiska allergiska symtom. De vanligaste symtomen är hudutslag, magbesvär, snuva, ögonklåda och astma. Det mest fruktade och potentiellt livshotande tillståndet är allergisk chock (anafylaxi). Bland små barn är mjölk- och äggallergier vanligast, äldre barn är oftare allergiska mot jordnötter och andra nötter.

Caroline Nilsson är barnallergolog och ansvarig för det nya kunskapscentret. Hon lyfter problemet att ordet allergi ofta används med fel betydelse. Något som ger en otydlig bild av vad allergi egentligen är.

– En del personer säger att de är allergiska mot fisk, men undviker egentligen fisk eftersom de inte gillar smaken.

De vanligaste allergierna växer ofta bort, men sjukvården följer inte alltid upp om allergin är kvar.

– Det skapar onödigt oro hos den som varit eller tror sig ha varit drabbad. Många kan fortsätta leva ett begränsat liv, äta en inskränkt kost eller helt i onödan akta sig för vissa miljöer.

Framför allt oroar sig många för att få en allergisk reaktion från jordnötter via luften. Även de som kanske inte har en jordnöttsallergi, eller är så allergiska som de tror kan känna oro, säger Caroline.

KUNSKAPSCENTRET HAR FÅTT uppdraget från Stockholms läns landsting att höja kunskapsnivån om matallergier i sjukvården. De ska även se över vårdprogram och hålla egenvårdsutbildningar för patienter. Ju mer kunskap barnen och föräldrarna har desto bättre kommer de

att klara sig och kunna fokusera på att leva sina vanliga liv.

Det är viktigt att patienterna får rätt utredning. Under hösten är barn- och ungdomsmottagningarna inbjudna till en utbildning i allergidiagnostik och efter det är det vårdcentralernas tur.

– Sjukvården har en viktig uppgift i att friskförklara personer som inte är allergiska och ägna sig mer åt de som verkligen är sjuka, poängterar Caroline.

TEXT ERICA LÖFSTEDT **FOTO** TORKEL EKQVIST

– Sjukvården har en viktig uppgift i att friskförklara personer som inte är allergiska och ägna sig mer åt de som verkligen är sjuka, säger Caroline Nilsson, barnallergolog och ansvarig för det nya kunskapscentret kring matallergi på Sös.

Hela människan i fokus

I år firar verksamhetsområde Anestesi/IVA på Södersjukhuset 60 år. Vi på Sös besökte intensivvårdsavdelningen (IVA) för att höra efter hur vården har förändrats genom åren – för patienterna, deras närstående och medarbetarna.

DET ÄR SKIFTBYTET I SALA PÅ Intensivvårdsavdelningen (IVA) på Södersjukhuset. I salen vårdas fyra patienter uppkopplade mot respiratorer. Klockan är strax efter sju på morgonen och teamet som jobbat under natten rapporterar nattens händelser till dagpersonalen. Någon kväver en gäspning. Dörren till patienterna står på glänt och inifrån rummet hörs ljudet av konstgjord andning, maskiner som

väser och lampor som blinkar. Avancerade apparater som hjälper till att hålla patienterna vid liv.

I år har det gått 60 år sedan Södersjukhusets verksamhetsområde Anestesi/IVA öppnade. Ingen av dem som arbetar på intensivvårdsavdelningen idag har varit med så länge men den här morgonen finns undersköterskorna Jenny Jonasson och Carina Adolfsson på plats. Jenny har jobbat på avdelningen sedan 2001 och Carina sedan 1987.

– Allt inom intensivvården har förändrats sedan jag började arbeta här, säger Carina med eftertryck. Framförallt är det fler och mer datoriserade maskiner.

Under årens lopp har respiratorerna utvecklats enormt. Idag kan det mesta övervakas med apparaters hjälp och det finns maskiner som ger patienterna medicin med ett visst intervall. När Carina började som undersköterska var det hon som bevakade infusionerna, gjorde markeringar på droppet för att veta hur fort droppet skulle gå in. Men trots den tekniska utvecklingen finns det en sak som inte har förändrats genom åren.

– Vi är fortfarande alltid, alltid nära patienten. Vi går aldrig härifrån, betonar Carina.

Avståndet mellan vårdteam och patient har aldrig varit kortare. Det samma gäller avståndet mellan medarbetarna där hierarkin har minskat betydligt.

– När jag började jobba var det nästan otänkbart att en läkare skulle tilltala en undersköterska. Nu är vi ett team som arbetar och rondar tillsammans med patienten och de närstående, säger Carina.

För cirka tio år sedan började vårdteamet också skapa en dagbok åt varje patient. I dagboken skriver medarbetarna kort om vad som händer under dagen och sätter in bilder de tagit. Det blir en värdefull hjälp för de patienter som tillfrisknar och behöver bearbeta sin upplevelse av intensivvården. En tidsperiod de själva ofta inte minns så mycket av.

Att patienterna ska få en så bra upplevelse av sin vård som möjligt är ett stort fokus inom dagens vård, så även inom intensivvården.

Förr låg bara fokus på att patienterna skulle överleva. Idag kan vi också göra så att patienterna inte behöver lida i onödan. Smärtlindringen är bättre och vi lyssnar på deras åsikter på ett helt annat sätt, säger Jenny Jonsson.

Carina Adolfsson och Jenny Jonasson på Sös intensivvårdsavdelning.

SÖS INTENSIVVÅRDSAVDELNING

På IVAs tio vårdplatser vårdas patienter som är svårt sjuka eller som har genomgått stora operationer. Patienterna kräver noggrann övervakning, avancerad behandling och omvårdnad. Under 2017 fick 864 patienter vård på IVA.

TEXT JOHANNA GRÉEN OCH YLVA HERMANSSON

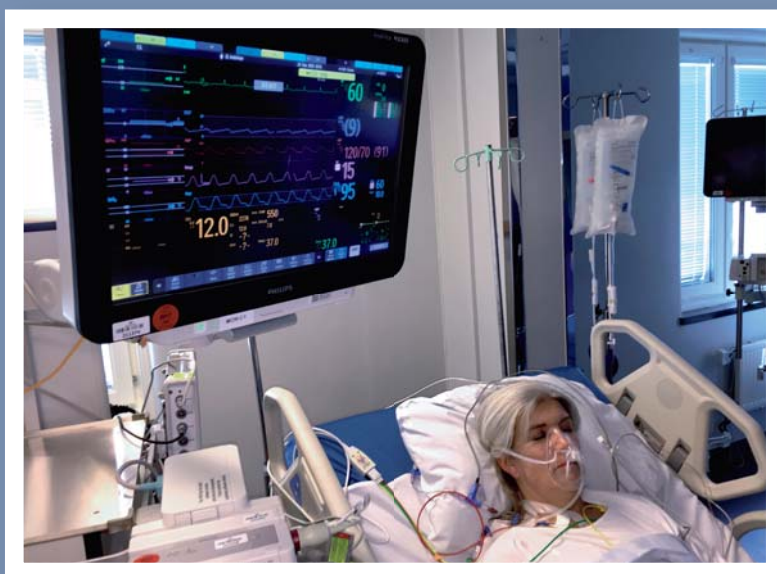
FOTO TORKEL EKQVIST OCH MEDARBETARE PÅ IVA

Anestesi/IVA

60
ÅR

Södersjukhusets intensivvårdsavdelning på 1970-talet. Mycket har hänt sedan dess kring teknik, uppdrag, visioner och arbetssätt.

Dagens intensivvårdsavdelning på Södersjukhuset.

Empatin är livsviktig för oss i vården

”Genom att skriva kan vi bevara de som döden har tagit ifrån oss”. Så sa läkaren Astrid Seeberger i Tankar för dagen när det sändes i Sveriges radio i februari i år. Berättelsens kraft har länge varit ett av hennes viktigaste verktyg. Från det att hon tog sin examen inom film- och teatervetenskap och filosofi, sedan inom medicin, till att så småningom identifiera sig som författaren Astrid Seeberger.

SEDAN SNART 20 ÅR driver hon Pedagogiskt forum, en mötesplats mellan konst och vetenskap på de fyra undervisnings-sjukhusen i Stockholm. Med stor inlevelse samtalar hon med några av Sveriges främsta författare och konstnärer, och bjuder därmed personal och studenter på nya livsrum.

– Litteraturen rör vid oss, den hjälper oss att förstå oss själva. Empatin är livsviktig för oss som arbetar i vården.

Hon menar också att läsandet i sig skärper perceptionen, man ser mer och uppfattar mer. En förmåga som kan göra skillnad i mötet med patienten,

– Vi har mycket att lära av att lyssna

på patientens berättelse, ibland krävs en skamlös nyfikenhet som når fram till patientens innersta.

GENOM ÅREN HAR MÅNGA åhörare tackat för den inspiration, kraft och andrum som författarsamtalen inneburit.

– Jag minns särskilt när Kjell Espmark läste ur sin diktsamling Skapelsen, om överlevande från förintelsen som hade stämt träff med de döda på ett hotell i Paris. ”Efter ett ögonblicks tvekan smeker ett svartnat fragment av en hand en alltför länge saknad tinning. Och rök som kan ha varit ett barn kramas av rök med form av en mor.” Efter den strofen blev det helt tyst i aulan, då förstod jag vad mitt arbete betyder. Pedagogiskt forum är det viktigaste uppdrag jag har.

TEXT SOFIA SJÖMAN WAAS

FOTO TORKEL EKQVIST

– Vi kan lära mycket av att lyssna på patientens berättelse, ibland krävs en skamlös nyfikenhet som når fram till patientens innersta, säger Astrid Seeberger, som fortfarande arbetar deltid på Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge, patientområde Endokrinologi och njurmedicin.

PEDAGOGISKT FORUM

Under 2018 gästades pedagogiskt forum av Lena Andersson, Gunnar D. Hansson, Theodor Kallifatides, Cilla Naumann, Daniel Sandström, Per Wästberg och Maciej Zaremba. Programmet för våren 2019 hittar du på www.cku-sthlm.se

Astrid Seeberger är själv aktuell med boken ”Goodbye, Bukarest”.

Håll i och håll ut!

I september tillträdde Helena Karlsson som Södersjukhusets nya HR-direktör. Hon tror att långsiktighet och förmågan att vara uthållig och kreativ kan vara lösningen på vårdens bemanningsproblem.

HELENA KOMMER NÄRMAST från en tjänst som HR-direktör hos Kronofogden. Hon har bred erfarenhet inom HR och har jobbat både på privat företag och inom offentlig verksamhet. Under åren 2010–2017 var hon HR-chef för Astrid Lindgrens Barnsjukhus och senare Tema Barn och Kvinnosjukvård på Karolinska universitetssjukhuset.

Till Sös har hon lockats för att hon tycker att hälso- och sjukvården är en så engagerande verksamhet och för att hon fått ett gott intryck av Sös.

– Det finns en nerv, en puls, på ett akutsjukhus som jag trivs med.

Att tillräckligt många vill arbeta på sjukhuset och att de medarbetare som valt Sös vill stanna kvar är två stora utmaningar för nya HR-direktören. Dessa utmaningar har hon gemensamt med hela vårdsektorn.

– Jag tror inte det finns ett svar, en universallösning, på problemet. Jag tror att vi måste jobba på många olika nivåer samtidigt.

Det handlar om arbetsmiljö, arbetsvillkor och att skapa förutsättningar så att chefer och ledare har verktyg att leda och har tid att vara närvarande för medarbetarna.

– Jag tror även att man måste arbeta långsiktigt i de projekt och med de idéer som man väljer att satsa på. Man kan inte hela tiden testas nya grejer och i desperation byta riktning, man måste vara uthållig.

TEXT JOHANNA GRÉEN

FOTO TORKEL EKQVIST

Helena Karlsson

HR-direktör på Södersjukhuset

På fritiden är det familjen som upptar mycket av Helenas tid. Hon har tre döttrar som är 17, 15 och 11 år. Annars sticker hon gärna ut i skogen och joggar eller träffar vänner i två olika bokcirklar. Bästa författare: Alice Munro. Boktips: "Swing time" av Zadie Smith.

Barn med mycket smärta
har i VR-världarna plötsligt
blivit helt smärtfria

"Det här var det roligaste jag har gjort" får VR-pedagogen Daniel Kemppi ofta höra när barn har rört sig genom de tredimensionella världar han guidar dem igenom. Med bakgrund i sjukvården och med en stor nyfikenhet för ny teknik ser han en stor potential för virtual reality i hälso- och sjukvården framöver.

Från korallrev till Idas sommarvisa

På Sachsska barn- och ungdomssjukhuset vid Södersjukhuset ger musikterapi och virtual reality-världar barn och unga i vården kulturupplevelser. En puff i rätt riktning för sinnen, kropp och själ.

Att pausa från sin fysiska kropp för en stund

VARJE ONSDAG ÄR DANIEL KEMPPI på Södersjukhusets lekterapi och träffar barn mellan 8 och 18 år. När han kommer förvandlas de vanliga gamla väggarna i ungdomsrummet till undervattensvärldar, rymdstationer eller spelvärldar. De barn och unga som gillar att rita, måla eller skulptera kan skapa sig sina egna fantasivärldar. Andra testar att kasta pinnar till en gullig hund eller att skjuta prick med pilbåge.

– De människor som på något sätt är begränsade i tillvaron eller mår bra av att helt byta miljö för en stund är de som får mest utav VR-tekniken. När du går in i en annan värld är det som att koppla bort och vila från din fysiska kropp för en stund. Verket lurar sinnen, säger Daniel.

VR-tekniken har gett bra resultat i vården. Barn med mycket smärta har i VR-världarna plötsligt blivit helt smärtfria och barn med rörelseproblem och

stelhet kan plötsligt röra sig obehindrat med glädje för en stund.

– En 13-årig pojke som har svåra fantomsmärtor i foten har lyckats dra ner så mycket på sin starka smärtlindring att föräldrarna till och med har skaffat en egen VR-utrustning att ha hemma i vardagen, berättar Daniel.

Sjukgymnasterna och andra medarbetare inom vården som Daniel samarbetar med välkomnar VR-tekniken som både behandlingsmetod och avlastning. Motivationen att göra rörelser är mycket större när det blir lustfyllt.

Verklighetsflykten som VR-världarna ger har också gjort att tekniken har börjat användas inom äldre vården. Även därifrån kommer positiva berättelser. En äldre person började plötsligt tala igen. En annan beskrivs av omvårdnadspersonalen som "mer sammanhängande" efter VR-upplevelserna.

– Eller tänk dig glädjen hos den äldre herre som fick uppleva fiskelyckan igen genom att ge sig ut på fisketur i VR-världen på äldreboendet, säger Daniel. →

FOTO: TORKEL KQVIST

Daniel Kemppi instruerar ett barn på Södersjukhusets lekterapi. – När du går in i en annan värld är det som att koppla bort och vila från din fysiska kropp för en stund. Verket lurar sinnen, säger Daniel.

FOTO: PAULINA WESTERLUND

Sedan september i år kan föräldrar och barn inom neonatalvården på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset vid Sös få träffa musikterapeuten Pernilla Hugoson. En satsning som finansieras av den ideella organisationen Musikbojen.

Föräldrar och personal upplever att både barnen och de själva blir lugna av sången

Lugnande toner på neo

DE SOM FRÄMST BLIR ERBJUDNA musikterapi på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset är familjer med för tidigt födda barn, familjer med barn som har svåra medicinska komplikationer eller barn till mammor med missbruksproblem, där det finns behov av att stödja samspelet mellan mor och barn.

Att få ett för tidigt fött barn är en form av trauma som kan orsaka stor stress och försvåra anknytning. Det är inte säkert att de naturliga föräldrainstinkterna hinner slå på direkt. De små barnen är väldigt känsliga och musikterapi handlar om att stödja barnens utveckling genom sinnesstimulans via föräldrarnas röster och kroppskontakt.

På neo är man sedan länge van vid att göra föräldrarna delaktiga och främja anknytning genom att till exempel sitta hud mot hud med barnet. I musikterapi kan föräldrarna få stöd och bli medvetna om vikten av att använda sina röster i kommunikationen med barnen

genom att mjukt nynna och sjunga.

– Att sjunga för sitt barn väcker mycket känslor. Föräldrarna behöver ofta stöd i att våga använda sina röster. Jag jobbar mycket med andning och när barnet ligger tätt mot bröstet känner och hör det föräldrarnas hjärtslag. När föräldern sjunger vibrerar bröstbenet så att barnet både hör och känner rösten. Det blir som en massage för barnet, tryggt och välbekant, berättar Pernilla.

Föräldrar och personal upplever att både barnen och de själva blir lugna av sången.

– Sången ger föräldrarna en känsla av att de gör något gott för sitt barns utveckling, att de kan ge något som ingen annan kan ge och det stärker relationen. Som musikterapeut är jag ingen underhållare, jag ger inte behandling i traditionell bemärkelse utan min uppgift är att stödja föräldrarna så att de i sin tur kan stödja sitt barn känslomässigt, avslutar Pernilla.

TEXTER ERICA LÖFSTEDT

Snabbguide

ATT UPPMÄRKSAMMA BARN SOM ÄR NÄRSTÅENDE

ILLUSTRATION: TOVE HENNIX

FÖR DIG INOM VÅRDEN

finns fler stöddokument på
Vårdgivarguiden.se och
Sös intranät.

PATIENT? Vet du om att minder-
åriga närstående barn har rätt
att få stöd och information
från sjukhuset?

”När någon drabbas i en familj
påverkas alla, även de allra
minsta. Det är viktigt att vi inte
glömmer bort att erbjuda stöd
till de minderåriga barnen”.

PERNILLA ALMROTH, KURATOR OCH
BARNRÄTTSOMBUD, INTERNMEDICIN.

NÄR EN FÖRÄLDER eller annan närstående vuxen är allvarligt fysiskt eller psykiskt sjuk, missbrukar eller dör ska vården uppmärksamma barnet. Barn (0–18 år) har rätt att få information, råd och stöd när något händer en närstående enligt barnkonventionen, patientsäkerhetslagen och hälso- och sjukvårdslagen. Många barn är i kontakt med vården via en vuxen.

Forskning visar att barn som får stöd i samband med en allvarlig kris i familjen löper mindre risk att utveckla ohälsa. Stödet kan vara ett samtal med patienten tillsammans med närstående barn för att skapa sammanhang och trygghet för barnet.

TEXT PHILIMONA MULUGETA

TRE KOM-IHÅG!

1 STÄLL ALLTID FRÅGAN

Vårdpersonal har skyldighet att fråga patienter om de har närstående minderåriga barn. Vårdpersonal ska agera vid misstanke om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Anmäl till patientens socialtjänst, enligt Socialtjänstlagen kap 14 §.

2 DOKUMENTERA

När patienten är på sjukhus ska barnets boende och mående tryggas. Patientansvarig personal dokumenterar vem som har ansvar för barnet. Använd sökordet i Take Care ”Information om berörda minderåriga barn”. Finns ingen närstående ska Socialtjänsten/Socialjouren kontaktas.

3 ERBJUD STÖD OCH RÅD

Ta reda på hur barnet upplever situationen och ge information stegvis. Barn som ställer egna frågor och blir bemötta åldersanpassat känner sig ofta tryggare. Barn kan ta på sig skuld. Identifiera om dessa tankar finns hos barnet och var uppmärksam på behov av vidare stöd.

123-listan för dig inom vården är baserad på Sös riktlinje ”Barn som närstående”

Konsten och färgval

När de nya sjukhusbyggnaderna utformas är konstnärliga gestaltningar en viktig del av helheten. Konsten ska tala till individen, vara något att söka sig emot, erbjuda en stunds reflektion eller distraktion. Dess värde i sjukhusmiljön verkar på flera plan. Konsten bör väcka nyfikenhet hos alla åldersgrupper och bidra till en atmosfär av omsorg och trygghet. Och den ska kunna möta människor med vitt skilda bakgrunder.

TEXT SOFIA SJÖMAN WAAS FOTO TORKELEKQVIST

INTERAKTION

Sebastian Freytag från Köln låter den utvändiga fasadens mönster spegla besökarna inomhus. De handmålade metallöglorna löper genom våningsplanen, från godsmottagningen i bottenplanet, via hisshallarna, upp till övre planets serviceutrymmen.

FOTO: CLAS FRÖHLING

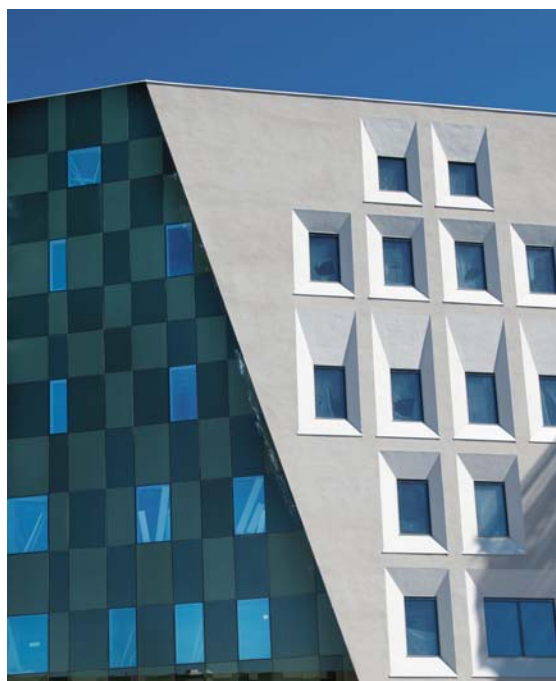

FOTO: RAINER TIHVAN

SAMPEL

Konsten i vården ska samverka med arkitektur och inredning och bidra till en visuellt attraktiv miljö, ute som inne, i personalutrymmen och vårdrum, i trappor och väntrum. Glasfasaden på behandlingsbyggnaden reflekterar årstiderna och livet i närområdet. I förgrunden syns försörjningsbyggnadens fasad som består av 1300 kvadratmeter bronsfärgade streckmetall, signerad **Inger Andersson**.

SPÅR AV LIV

I rum för avsked råder en avskalad stämning som äger både intimitet och viss högtidlighet. Med målningar, handtuftade mattor och panelgardiner skapar **Johan Ledung** ett vertikalt ljusspel. Organiska material som trä, lin, ull och kalksten ger ett levande och vackert formspråk som rymmer spår av liv och handens avtryck. Avsikten är att skapa en helhet av ljus och värdighet som ska fungera oavsett trostillhörighet.

VÄGLEDANDE KULÖR

Färgsättning av interiören ska underlätta för personal och patienter att orientera sig i den komplexa vårdmiljön. Men även konsten kan bidra till att det blir lättare att hitta rätt. I behandlingsbyggnaden har norrmannen **Harald Fenn** gett hisshallarnas glasade ytor en ny färgskala på varje våningsplan.

MÅLPUNKTER

Arbetsstationer, receptioner eller en dörr till en operationssal är målpunkter i verksamheten. Dessa har fått kraftfulla kulörer eftersom sjukhusmiljön i övrigt är vit, men visuellt bullrig med många tekniska installationer, skyltar och knappar. På akuten kommer arbetsstationer och angränsande väntrum gå ton i ton för att skapa en känsla av att de hänger ihop. Siffror eller bokstäver kan också användas för att förenkla för de som har svårt att se färger.

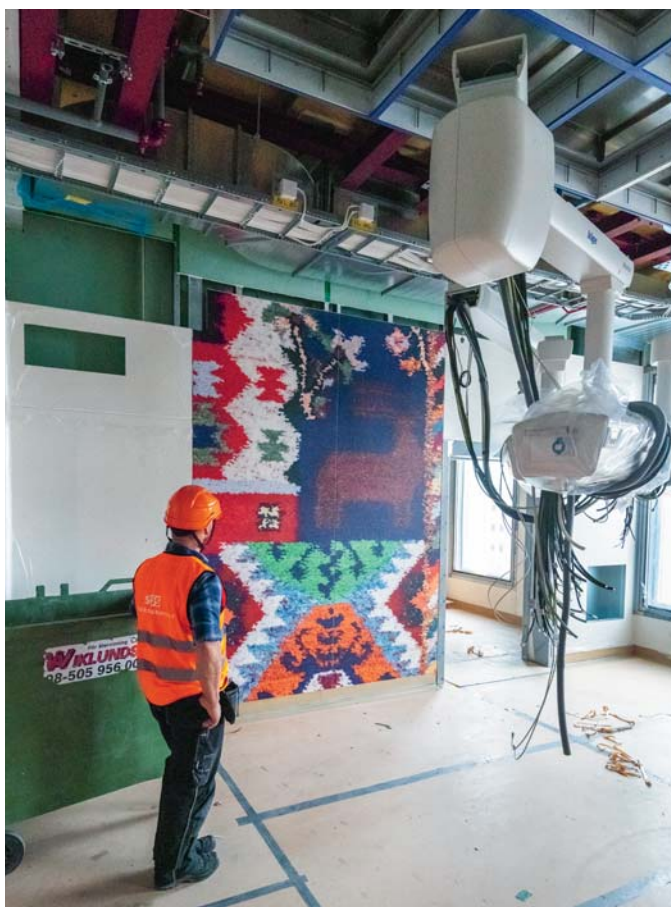

FOTO ELLER TEXTILIER?

Konsten i operationssalarna har varit särskilt spännande att ta fram enligt Kulturförvaltningen. Textil eller skulptur var det naturligtvis inte att tala om. Efter många försök och tester av fotografen **Per Mannberg**, kunde förstoringar av befintliga verk bli till takhöga bilder i mycket hög upplösning. Till vänster **Morteza Golestanis** magiska korsbefruktning mellan persisk matta och svensk trasmatta. Till höger ett av flera virkade objekt av **Mija Renström**.

Har han
förstått?

Är det
allvarligt?

När är det min tur?

Genom öppna frågor, fritt berättande och ansatsen att inte värdera det de ser, hör och upplever undersöker Sös innovations tjänstedesignenhet patienters och medarbetares behov och upplevelser av vården. Nu har de riktat blickarna mot Sös akutmottagning och kvinnosjukvård/förlossning. Målet är att ge patienterna en bättre vårdupplevelse och medarbetarna verktyg för sin vardag.

Sös akutmottagning är byggd för att ta emot 65 000 patienter per år men idag passerar omkring 100 000 patienter där varje år. Först 2020 flyttar verksamheten in i sina nya lokaler. Det är en utmaning.

– Akuten är en temperaturmätare för hela vården. Det är här det först och tydligast märks när något inte fungerar. Nu försöker vi förbättra vår situation och då måste vi såklart involvera dem vi jobbar för, patienterna. Därför fick Sös Innovation i uppdrag att med patienternas hjälp analysera vad som inte fungerar, säger Urban Säfwenberg, verksamhetschef för Sös akutmottagning.

”Akuten är en
temperaturmätare
för hela vården.

Det är här det
först och tydligast
märks när något
inte fungerar”

Projekt 1

”Det har gått geschwint!

Efter 20 minuter fick jag träffa en sjuksköterska.”

Patienten på akuten har inte förstått att hen bara har kommit till kassan och betalat. Att det är nu som väntan börjar. Det skapar fel förväntningar och skulle behöva kommuniceras på ett bättre sätt.

SÖS INNOVATIONS tjänstedesignenhet har fått i uppdrag att undersöka patienters och medarbetares upplevelser på akuten för att analysera vad som inte fungerar. Under sex dagar i våras gick därför Maria Stockhaus, Elin Hedbrandh och Pomme van Hoof bredvid en läkare, sjuksköterska eller undersköterska på akuten. De observerade och antecknade det de såg. De intervjuade och pratade med patienter och medarbetare och bad två av akutens sommarvikarier skriva dagbok under sin kommande sommar.

Intervjuerna bestod av öppna frågor som ”Berätta om din dag här.”, ”Vart ska du?” och ”Varför är du här?”, för att på så sätt skapa ett fritt berättande.

– Genom öppna frågor får vi en förståelse för vad som är viktigt för patienterna. Vår upplevelse är att patienterna vill berätta. De vill föra sin historia vidare och de vill bli lyssnade på, säger Maria Stockhaus.

Efter sommaren hade Maria, Elin och Pomme ett omfattande textmaterial. Bilder av ljusa möten och tacksamma patienter men också berättelser om när något gick fel. När önskan inte uppfyllades eller när förväntningarna på vad som skulle komma var något annat än det som blev. Bland alla nerskrivna ord började de leta mönster för att se vad tankarna och känslorna handlade om. De kunde ringa in tre förbättringsområden och döpte dem till ”Patienter har svårt att navigera i systemet”, ”Patienter

ters basbehov (fysiska och psykiska) är inte alltid mötta” och ”Bristande information och kommunikation – skapar mycket stress och oro bland patienter och anhöriga”. Se informationsrutan på nästa sida.

Sös Innovation kommer nu jobba vidare med resultatet av analyserna för

att i slutändan kunna hitta konkreta förslag på åtgärder. Deras analyser ger också värdefull input till förbättringsarbetet Effektivt akut omhändertagande på Sös där in-, genom- och utflödet på akuten analyseras i olika delprojekt.

[Akutens tre utmaningar, se nästa sida →](#)

– Medarbetarna på akuten gör allt de kan, verkligen allt, för att patienterna ska få en så bra vistelse på akuten som möjligt. Ändå blir det inte alltid bra. Det skapar frustration, oro och ibland maktlöshet hos både medarbetare och patienter. I våra analyser lyfter vi fram några av de orsaker vi tror bidrar till att problemen uppstår, säger Elin Hedbrandh på Sös Innovation (i mitten på bilden). Här tillsammans med Maria Stockhaus (till vänster) och Pomme van Hoof (till höger).

Akutens tre utmaningar, från Sös Innovations analyser

1. Patienter har svårt att navigera i systemet

Ska patienterna söka till vårdcentral, närakut eller Sös akut? Många patienter vill inte komma till akuten men känner att de inte har något alternativ. Medarbetare och patienter har olika perspektiv på vad som kräver akut vård. Processen på Sös akut är väldigt oklar för patienterna.

"JAG VAR PRIORITERAD SÅ JAG FICK GÅ LÅNGS DEN RÖDA LINJEN. SIST HAMNADE JAG PÅ DEN GRÖNA, DÅ TOG DET VÄLDIGT LÅNG TID."

Patienten har inte förstått att linjerna leder till olika bedömningsdiskar som representerar klinikerna kardiologi, medicin, kirurgi respektive ortopedi. Färgerna visar inte hur prioriterad du är som patient.

2. Patienters basbehov (fysiska och psykiska) är inte alltid mötta

Personalen känner att de behöver prioritera mer akuta behov. Vems ansvar det är att ta hand om patienternas basbehov är ibland otydligt. Närstående får därför en viktig roll och hjälper till med omvårdnad. Men alla patienter har inte någon med sig. Många vågar heller inte lämna väntrummet (för att till exempel köpa mat) på grund av rädsla för att missa sin tur.

"KAN VI FÅ LITE MER SMÄRT-STILLANDE? JAG KLARAR INTE AV ATT SE ATT HON HAR SÅ ONT."

Citat från närstående.

3. Bristande information och kommunikation

– skapar mycket stress och oro bland patienter och närstående

Patienter och närstående är oroliga att glömmas bort eller missa läkaren. Medarbetarna kommunicerar ofta inte sin första bedömning till patienterna. De håller också inne med viss information för att inte ge patienterna fel förväntningar. Medarbetarna upplever att de lägger mycket tid och energi på att informera patienterna. Patienterna i sin tur har svårt att ta in information när de mår dåligt eller har ont.

"JAG VILL INTE SÄGA HUR LÅNG TID DET ÄR TILL HENNES TUR. DET BLIR BARA FEL."

Sjuksköterska vill inte ge patienten fel förväntningar.

Projekt 2

"Det är en orolig själ"

2017 utlyste Vinnova medel för normkritiska projekt inom en organisation. Barnmorskan Muzammil Aslam på Sös kvinnoklinik och Pomme van Hoof på Sös Innovation fick tillsammans medel för sin idé om en normkritisk analys av förlossningsvården på Sös.

CORINNE PEDROLETTI ÄR chef för verksamhetsområde Kvinnosjukvård/ Förlossning. Hon ser projektet som en del i Sös bidrag till ett mer jämställt och jämlikt samhälle och en inkluderande och hållbar samhällsutveckling.

– Genom att identifiera och ifrågasätta normer hoppas vi kunna frigöra oss från snäva föreställningar och bli bättre på att förstå varje patients unika behov. När vi lyckas med det ökar kvaliteten i vården och patienterna blir nöjdare. Samtidigt känner medarbetarna tillfredsställelse över att lyckas ge den fina vård som varje patient har rätt till.

I sjukvården finns medicinska riktlinjer som talar om för medarbetarna

vilken behandling, vilka prover eller vilken medicinsk omvårdnad patienterna ska få i olika situationer och skeenden. Hur medarbetarna bäst bemöter och får olika typer av patienter att känna sig trygga står däremot inte. Här är medarbetarna utelämnade till sina egna erfarenheter och patientmöten.

På avdelning 63 där Pomme van Hoof, hennes kollega Clara Chague och barnmorskan Muzammil Aslam gör sina analyser behöver patienterna ofta extra stöd. Avdelningen är en kombinerad så kallad antenatal- (under graviditet) och medicinsk BB (efter förlossning)-avdelning och vårdar patienter som drabbats av komplikatio-

ner under sin graviditet eller haft en komplicerad förlossning. Vissa av patienterna kan ha socioekonomisk eller psykosocial problematik. Andra pratar inte svenska, är från andra kulturer, har olika personligheter och är i olika åldrar.

– Som nyutexaminerad barnmorska kan du ha det tufft ibland. Men även erfarna barnmorskor kan ha utmaningar. Till vardags hinner barnmorskorna sällan bolla patientmöten med varandra, säger Muzammil.

Därför har Muzammil, Pomme och Clara under hösten samlat avdelningens barnmorskor och undersköterskor till normkritiska workshops. Här får de

Clara Chague, Pomme van Hoof och Muzammil Aslam håller workshop. Under workshopstillfällena har medarbetarna fått välja bland citat som Pomme och Muzammil sammanställt från observa-

tioner, intervjuer och erfarenhet. Citaten gäller en känsla rörande patienten, såsom: "Klickar inte", "Vi har personkemi", "Det är en orolig själ" och "Önskar jag kunde göra mer". Utifrån

chansen att utbyta erfarenheter, tankar, reflektera och diskutera patientfall ihop.

– Vi utvecklade verktyg som var lätta att förstå och som underlättar samtal om tankar och känslor som personalen upplever i sitt arbete, även känslor som vi inte alltid är stolta över. Ofta har kollegorna bekräftat att de känner likadant, säger Pomme.

Muzammil har också intervjuat patienter som fick svara på frågor kring graviditeten, mående, känslor, hur de upplevde vårdtiden, förväntningar från sig själva och omgivningen och tankar

inför föräldraskapet.

– Genom öppna frågor har vi försökt se effekterna av våra normer. Ens egna normer är svåra att se, men normerna styr vad vi gör och påverkar hur vi bemöter olika patienter. Deras upplevelser kan vi analysera, säger Muzammil.

I slutändan ska utfallet från medarbetarnas workshops matchas mot de olika patientgruppernas behov och önskemål. Det långsiktiga målet är att tillsammans med personalen få fram ett systematiskt stöd, en sorts bemötande-riktlinjer, som barnmorskorna, under-

ILLUSTRATION: CLARA CHAGUE

citatet har de fått välja en av 12 illustrerade patienttyper och tillskriva personen hans bakgrund och situation. För att sedan svara på frågorna:

"Beskriv kort varför du kom att tänka på den här personen." "Vad hände i ert möte?" De som vill har fått dela med sig till gruppen och kollegorna fick svara på om de kände igen patienttypen. Genom diskussionerna vädras oro, förutfattade meningar, frustration men också värdefulla tips och lyckade möten.

sköterskorna och läkarna kan ha som stöd för att skapa den bästa vårdupplevelsen för varje patient.

– Men bara diskussionerna vi haft nu känns otroligt värdefulla, säger Muzammil Aslam.

TEXT YLVA HERMANSSON

FOTO TORDEL EKQVIST

**"Normerna styr
vad vi gör – effekten
av våra tankar."**

Empatimottagningen

I november fanns Sörs Innovation också på plats i Sörs entré med sin interaktiva utställning Empatimottagningen. Patienter, besökare och medarbetare fick skriva ner, sätta upp och dela sina vårdupplevelser. Nu ska historierna analyseras. Se fler bilder på www.instagram.com/sodersjukhuset_ab (#ideochkunskap).

Aktuella pilotprojekt på Sös

Ny teknik för
patientcentrerad
och hållbar
vård

Självincheckningsterminaler

SJÄLVINCHECKNINGSAUTOMATEN är en terminal med pekskärm som är kopplad till kalendern i journalsystemet Take-Care. Terminalen testas nu i ett pilotprojekt i det gemensamma väntrummet för diabetes-, endokrin, neurolog- och höftluxationsmottagningarna på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset.

— Självincheckningen ger vissa patientgrupper möjlighet att själva checka in när de kommer för en bokad tid. Det gäller patienter under 18 och över 85 år, och patienter med frikort. I Takecare kan då alla se att patienten har kommit och är registrerad, säger Karin Weilow, sektionschef för IT och utveckling, avdelning för kvalitet, utveckling och IT.

Målet med pilotprojektet är att förbättra patientens besök på sjukhuset genom minskade kassaköer och ge personal möjlighet att bättre prioritera sin tid och testa nya arbetssätt.

HÄPP – akutmottagningen testar mobil journal

HÄPP STÅR FÖR Hälsa på plats och är Stockholms läns sjukvårdsområdes mobila lösning som gör det möjligt att skriva in dokumentation i journalsystemet Takecare via en mobil eller surfplatta. Mobilappen testas nu på Sös akutmottagning av en grupp sjuksköterskor och undersköterskor som kan registrera patientens vitalparametrar vid omedelbar närhet till patienten.

— Målet med appen är att testa ett nytt arbetssätt, att jobba patientnära. Tidigare skrev vi upp vitalparametrar på en plastrandske eller papper och behövde sedan gå till en dator och mata in uppgifterna i journalsystemet. Nu tar vi med vår arbetsstation till patienten, säger Leif Engström Eriksen, vårdenhetschef på akutmottagningen.

Webbtidboken – 1177 Vårdguidens e-tjänster

WEBBTIDBOKEN ÄR EN av 1177 Vårdguidens e-tjänster som gör det möjligt för patienten att boka, av- eller omboka sin tid via webben. Tjänsten används på flera mottagningar på Sös, bland annat diabetesmottagningen, HBTQ-ung och Venhälsan. Hjärtmottagningen på Sachsska och ögonmottagningen är de första att använda den nya versionen med utökad funktionalitet som är mer anpassad till specialistvården. Exempelvis en remiss kopplad till ett bokat besök följer med vid om eller avbokningar och via en logg kan verksamheten följa patientens val.

— Verktöget spar tid för både personal och patient och det är verksamheten som bestämmer hur tjänsten ska användas och vilka tider som ska vara synliga i verktöget, säger Marie Granhagen, förvaltare 1177 Vårdguidens e-tjänster, avdelning för kvalitet, utveckling och IT.

TEXT NATALJA SUNDBERG FOTO TORKEL EKQVIST OCH MATTON BILDBYRÅ ILLUSTRATION JOHNNY DYRANDER

Blomsterspråket har blivit mer personligt

Emelie Rosén arbetar i blomsteraffären i Södersjukhusets entréhall och tycker att det är speciellt att vara florist på ett sjukhus eftersom det är så många återkommande kunder.

–Vi får ofta återkoppling om fina buketter som vi gjort. Det är både roligt och utmanande – det sporrar en att hela tiden bli bättre, säger hon.

Floristerna gör ofta buketter till födelsedagar och avtackningar av Sös-personal men de får också i uppdrag att skapa arrangemang och välja ut blommor till patienter som är sjuka eller har gått bort.

– Mest känslösamt blir det när vi får beställningar till barns begravningar, de är kämpiga att göra, säger Emelie.

Tidigare fanns det ett tydligt blomsterspråk där tre röda rosor betydde "jag älskar dig" och det var vissa blommor som förknippades med begravning. Det har mer och mer försvunnit, menar Emelie.

–Det var oftast nejlikor och rosor vid begravning men det berodde främst på att utbudet inte var så stort. Vita liljor var också vanligt eftersom det inte fick vara en färg som stack ut. Men idag vill de flesta ha något som symboliserar

personen, oavsett om det är uppvaktning eller blommor till begravning.

Om man vill välja miljövänligt rekommenderar hon att man satsar på en krukväxt, eftersom den har drivits upp för att fortsätta leva. Det finns också så kallade säsongsblommor som är odlade i Stockholm, som man kan fråga efter.

–Snittblommor kan vara svåra att få tag i närodlade. De transporteras med bil och eller flygplan. Men vi har ofta frilandsodlade blommor, berättar Emelie.

Allergier är inte ett så stort problem längre eftersom det finns doftfria blommor, där man tagit bort doftgenen. –Så ser utvecklingen för blommor ut – på gott och ont. Det finns genmodifierade blommor som bara har klorofylldoft. Om du vill köpa liljor ska du välja asiatiska till den som är känslig för dofter.

TEXT ANJA STEIBER FOTO TORKEL EKQVIST

Emelie Rosén, florist på Sös, tipsar om ekobukett

- Fråga efter närodlade snittblommor.
- Välj krukväxt som lever länge.
- Välj blommor efter säsong.

Nedbrytbara produkter

SNART I VÅRDEN MED STÖD AV SÖS INNOVATION

Två nya medtech-bolag och två smarta nedbrytbara produkter för bättre vård som nu tillverkas. Det är resultatet av det tvååriga projektet Biobaserade innovationer i vården som Sös Innovation har lett.

SAFEFLUSH OCH EASYFIX CUP heter två nya produkter som båda är gjorda av kompost- och bionedbrytbara material.

Safeflush har en låsbar funktion som förhindrar läckage och smittspridning när vårdpersonalen ska handspola en patients urinblåsa via urinkatetern. Easyfix Cup i sin tur är en flexibel hållare för operationsinstrument.

– Det här är två miljövänliga produkter som kan användas av många i vården. Små förbättringar som kan göra stor skillnad för medarbetarnas arbetsmiljö. Och när det gäller Safeflush även förbättra patienternas vårdupplevelse, säger projektledaren Sebastian Törnfeldt, innovationskoordinator på Sös Innovation och fortsätter:

– Det som är häftigt med de här produkterna är också att idéerna kommer från vården själv. Ett behov som medarbetarna har känt och som de velat fylla.

I vården används som i många andra branscher väldigt många plastproduk-

ter. Genom projektet ville de se om de kunde ta fram miljövänliga produkter i biomaterial istället.

Bakom produkten Safeflush finns Susanne Hägglund som jobbar som sjuksköterska på kirurg-, ortoped- och urologmottagningen vid Södertälje sjukhus. Under flera års tid var hon ofta med om att det började läcka mellan katetern och spolsprutan när hon skulle handspola en patients urinblåsa. Hon kunde bli nerstänkt med natriumklorid, urin och blod. Jobbigt för patienten men också för henne och hennes kollegor som riskerade att utsättas för smitta. Ofta behövde de vara två för att kunna utföra momentet överhuvudtaget.

– Det som är häftigt med de här produkterna är också att idéerna kommer från vården själv. Ett behov som medarbetarna har känt och som de velat fylla, säger Sebastian Törnfeldt.

– Som ny sjuksköterska trodde jag att det var handhavandet som inte satt. Men efter cirka 10 år på olika arbetsplatser, med många utbildningar och patienter, förstod jag att det inte var jag som gjorde fel. Då började idén till Safeflush långsamt växa fram, säger Susanne.

Safeflush har en stor marknad. 20 vårdavdelningar eller mottagningar i Sverige som projektet Biobaserade innovationer i vården frågade svarade att de vardera utför cirka 1600 handspolningar av katetrar varje månad. Det är dock bara en grov uppskattning. Många handspolningar syns inte i statistiken.

– Som personal vet du också exakt vilken mängd vätska du jobbar med, och kan använda båda händerna samtidigt. Det gör att du klarar av att skölja urinblåsan på egen hand vilket sparar både tid och resurser, förklarar innovatören Susanne Hägglund.

Den andra produkten som tagits fram med stöd av Sös Innovation heter Easyfix Cup. Det är en steril engångsmugg för operationsverktyg. Muggen fästs lätt på sidan av assistans- eller operationsbord och förhindrar att verktyg välter och kontamineras under operation. Beroende på hur långa verktyg som ska användas kan muggens höjd justeras till tre olika storlekar. Muggen ger plats på borden åt liggande verktyg och skickas efter operation till återvinning. Idag ställs ofta operationsverktyg direkt på assistans- och operationsbord i instabila

JOBBAR DU PÅ SÖS OCH HAR EN IDÉ?

En idé kring en helt ny produkt, metod eller ett nytt innovativt arbetssätt? Hör av dig till Sös Innovation. De hjälper dig från start till mål (inklusive att söka finansiering). Se #innovationer på Sös intranät.

Med den låsbara funktionen i Safeflush förhindras läckage, stänk och spridning av eventuella smittor när en patients urinblåsa ska handspolas via urinkatetern.

BIOBASERADE INNOVATIONER I VÅRDEN ...

...är ett Vinnova-finansierat projekt som Sös Innovation har lett för SLL Innovations räkning. Projektet har varit ett samarbete med Wargön Innovation, RISE (fd Innventia) och entreprenörsfirman DareU. Under projektets gång har prototyper av produkterna testats i vården av vårdpersonal på urologavdelningar och operationsavdelningar. Innovatörerna är nu delägare i varsitt medtech-bolag, ihop med representanter från DareU.

Den andra produkten som tagits fram med stöd av Sös Innovation heter Easyfix Cup. Det är en flexibel hållare för operationsverktyg.

rostfria muggar, som tar onödig plats och som är svåra att diska och sterilisera efter användning.

Innovatör bakom Easyfix Cup är Esmaeil Abbasi, operationssjuksköterska på barnoperation på Nya Karolinska sjukhuset. Även marknaden för Easyfix Cup ser bra ut. 2016 gjordes 811 002 operationer totalt i Sverige inom slutenvården, 2 147 443 dagkirurgiska ingrepp.

Sös Innovation har varit med hela vägen och gett råd och stöd till innovatörerna, till exempel kring patentansökan, prototypframtagningar och projektledning.

– Produkterna kommer ut på marknaden nu i vinter så håll utkik, säger Sebastian Törnfeldt på Sös Innovation.

TEXT YLVA HERMANSSON FOTO TORKEL EKQVIST

Portföljkontoret

SKA GE STÖD TILL UTVECKLINGSARBETE

Portföljkontoret är en ny satsning på Södersjukhusets avdelning för kvalitet, utveckling och IT, för att ge stöd åt medarbetare som vill bedriva utvecklingsarbete. Funktionen finns sedan en tid på de andra sjukhusen i Stockholm och planen för framtiden är att öka samarbetet och samordningen i regionen.

– SYFTET MED PORTFÖLJKONTORET är att samla information om alla utvecklingsarbeten och ge stöd till nya initiativ på Sös. Vi hoppas kunna erbjuda coaching och möjlighet till kunskapsutbyte mellan medarbetare, säger Anneli Hedman, ansvarig för portföljkontoret på Sös.

Idag bedrivs många utvecklings- och förbättringsarbeten inom de olika verksamhetsområdena men hittills har det saknats en sammanställning av alla pågående och avslutade projekt. Med portföljkontoret vill man också erbjuda stöd och expertis till dem som har idéer till förbättringar.

– Verksamheterna har efterfrågat stöd i form av metoder och verktyg, projektledning och hjälp med att söka finansiering. Det hoppas vi kunna erbjuda på sikt. Visionen är att vi i framtiden ska kunna erbjuda stöd under projektet och en möjlighet att synliggöra resultaten, säger Emma Loven, utvecklings- och IT-direktör på Sös.

Första steget i arbetet är att skapa en samlad nulägesbild av pågående utvecklingsarbeten och se till att den hålls uppdaterad.

Vi kommer inte att klara framtidens utmaningar om vi inte jobbar med utveckling. Och det är en förmåga man kan behöva hjälp med, säger Emma Loven.

Har du idéer till förbättrings- eller utvecklingsprojekt och behöver hjälp att

komma vidare? Kontakta Anneli Hedman, ansvarig för portföljkontoret på avdelningen för kvalitet, utveckling och IT.

TEXT ANJA STEIBER

FOTO TORKELEKQVIST

Prisade Sös:are

2018 års priser har delats ut av Sös-föreningen Opuscula Medica. Här är vinnarna av Matts Halldin pris, Årets Sös:are, Sös innovationspris, Årets AT-läkare och ST-priset för förbättringsarbete. Sös AT- och ST-läkare har också röstat fram sina bästa handledare. Läs jurygruppernas motiveringar på www.sodersjukhuset.se/prisutdelning

Sös innovationspris
Aster Hadgue och
Helena Östman

Matts Halldin pris
Anders Sondén

Årets Sös:are
Johan Hulting

Årets AT-läkare
Elisabeth Appelgren

**ST-priset för
förbättringsarbete**
Hampus Nordqvist

**Årets AT-
handledare**
Ruth Kalvelage

**Årets ST-
handledare**
Carina Hägg Lund

Träna CVK och PVK på KTC

Se filmen om Södersjukhusets utbildningslokaler på KTC (kliniskt träningscenter). Här kan du som student och medarbetare utbyta erfarenheter och träna praktiska vårdmoment och samarbete mellan olika professioner. #ktc på intranätet.

Varje år delar Stockholms läns landsting ut ett jämställdhetspris för att uppmärksamma en verksamhet eller medarbetare som har gjort särskilda insatser för att främja en jämställd hälso- och sjukvård eller tandvård. 2018 års pris gick till Amelmottagningen vid Sös för mottagningens engagerade och kreativa arbete för att förebygga, upptäcka och behandla könsstympning.

– Vi arbetar för att främja en jämställd och jämlik vård, så det känns väldigt fint att tilldelas jämställdhetspriset, säger Bitu Eshraghi, specialistläkare och medicinskt ansvarig för Amelmottagningen.

REDAKTIONEN

Ylva Hermansson
redaktör
ylva.hermansson@ssl.se

Sofia Sjöman Waas
skribent
sofia.sjoman-waas@ssl.se

Anja Steiber
skribent
anja.steiber@ssl.se

Philimona Mulugeta
skribent
philimona.mulugeta@ssl.se

Johanna Gréen
skribent
johanna.green@ssl.se

Erica Löfstedt
skribent
erica.lofstedt@ssl.se

Torkel Ekqvist
fotograf
torkel.ekqvist@ssl.se

Vi på Sös – för medarbetare och patienter

Vi på Sös vänder sig till både Södersjukhusets medarbetare och patienter. Magasinet ska på ett lustfyllt och lättillgängligt sätt ge båda läsargrupperna en större inblick i sjukhusets verksamhet. Fokus är att inspirera till nya tankar och idéer, genom att sprida goda exempel på sjukhuset, lyfta aktuella och engagerande medarbetare, ge bakgrund i viktiga frågor och tips i vardagen. En tidning att pausa med på arbetsplatsen eller i väntrummet.

Har du tips på vad du skulle vilja se mer av i tidningen? Hör gärna av dig till oss på kommunikation.sodersjukhuset@ssl.se. Nästa nummer kommer under våren. En gnistrande vinter önskar vi från redaktionen!

Romandebuterar i sjukhusmiljö

– Skrivandet är min passion och tillflyktsort. Det säger specialistsjuksköterskan Marcus Jarl som i höst ger ut relationsdramat "Tusen bitar", om homofobi och organdonation.

BOKEN HANDLAR OM en gravt homofob man som genomgått en hjärttransplantation, och får reda på att hjärtat har tillhört en bög.

– Jag ville skriva en berättelse om hat och kärlek. Det blev en mångbottnad historia, som grundar sig i att vi i gaykulturen inte får donera blod på samma premisser som heterosexuella, säger Marcus som själv är öppet homosexuell.

– Man kan säga att jag maxar problematiken och ställer tre existentiella frågor. Vad skulle hända om du fick ett hjärta från någon du hatar? Får alla donera organ? Och kanske den mest intressanta, är alla människor värda ett nytt hjärta?

Idé och skrivande tog ett par år och stödet har varit fantastiskt från kollegerna på neonatalavdelningen.

– De är lika peppade som jag, många har varit med från början och är jättestolta.

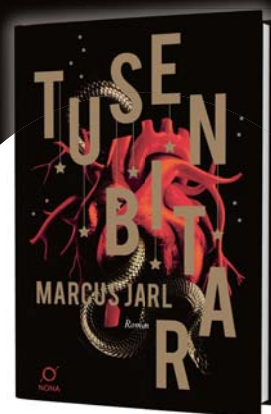
Arbetet med sjuka och för tidigt födda barn ger i sin tur inspiration till nya berättelser.

– Jag skulle påstå att jag har litterära känslspröt. Jobbet gör mig ödmjuk inför både livet och författarskapet.

TEXT SOFIA SJÖMAN WAAS FOTO PETER KNUTSON

Läs mer om böckers kraft på sidan 8.

– Litteraturen rör vid oss, den hjälper oss att förstå oss själva. Empatin är livsviktig för oss som arbetar i vården, säger Astrid Seeberger som snart i 20 år har drivit Pedagogiskt forum, en mötesplats mellan konst och vetenskap på de fyra undervisningssjukhusen i Stockholm.

Tusen bitar finns inbunden och som ljudbok.